

ARCH on tour

Op bezoek bij de Romeinen in het Limburgse Well

Archeologie in Nederland en Vlaanderen verdient een veel groter publieksbereik. Daarom laten we bevlogen professionals en amateurs aan het woord in ARCH magazine. We trekken we er zelf ook regelmatig op uit om archeologen in het veld te ontmoeten. Omdat we nieuwsgierig zijn naar hun bijzondere verhalen en vondsten. Op uitnodiging van Eelco Visser van MeetConsult BV gingen Pieter en ik laatst een kijkje nemen bij een opgraving in het Limburgse Well aan de Maas. Vol trots vertelden archeologen Xavier van Dijk en Gudrun Hensen van RAAP over het onderzoek en met name over de vondst van een Romeinse boerderij op een ongebruikelijke plek.

Naomi Paffen aan het werk met de GPS-ontvanger

De boerderij bevindt zich in een voormalige Maasgeul, terwijl De Romeinen graag droge voeten hadden

TEKST LONNEKE VOETS (REDACTIE ARCH) - FOTO'S EELCO VISSER (MEETCONSULT BV)

Het is guur en koud als we vanuit 's-Hertogenbosch naar het Limburgse platteland rijden. De navigatie laat ons een paar keer in de steek, dus we arriveren twintig minuten te laat bij de bouwkeet. Maar het onthaal is warm, net als de koffie. Na een korte kennismaking met het team van archeologen van RAAP vertrekken we richting het opgravingsgebied. Omdat ik mijn rubberlaarzen ben vergeten, geeft Gudrun me twee stevige plasticzakken en een rol ducttape: "Dit werkt ook", lacht ze. Archeoloog Xavier nodigt me uit om een stukje met hem mee te rijden in de 4WD. "Anders zijn je zakken zo versleten." Ik houd nu al van deze man.

DROGE VOETEN

In de auto vertelt Xavier honderduit over het onderzoek in het Maasdal. De landbouwgrond tussen de Noord-Limburgse plaatsjes Aijen en Well wordt ontwikkeld tot recreatiegebied. De bedoeling is dat de grond zo'n twintig meter diep wordt afgegraven en er ruim twee vierkante kilometer water ontstaat waar binnen- en buitenlandse toeristen kunnen recreëren. Voorafgaand aan de ontgroning speurt RAAP het gebied af naar archeologische vondsten. En die zijn er volop, voornamelijk uit de ijzer- en bronstijd. Het onderzoeksteam is inmiddels bezig met de tweede campagne en op de

laatste vindplaats hebben ze onlangs sporen van een Romeinse boerderij gevonden. Volgens Xavier een unicum: "Omdat de boerderij zich op een afwijkende plek bevindt, namelijk in een voormalige Maasgeul. Terwijl de Romeinen graag droge voeten hadden", legt hij uit. "Nogal wieses", denk ik, terwijl ik naar mijn ingetapete voeten kijk. Maar volgens Xavier werpt het vele vragen op: "Waarom leefden ze in dat nattere gedeelte, terwijl ze altijd voor hoger gelegen gebieden kozen? Was het aan het begin of juist later in de Romeinse periode dat ze zich daar vestigden? Was het toen droger of hadden ze een andere reden om daar te wonen?"

PLATTEGROND

Ondanks de ongewone plek kunnen ze met zekerheid zeggen dat het een Romeinse boer-

Lonneke (uiterst rechts, met provisorische laarzen) in gesprek met archeologen Gudrun Hensen (links) en Xavier van Dijk (midden).

Plattegrond van de vindplaats

derij was. Gudrun: "Aan de stand van de palen herkenden we het type bebouwing dat kenmerkend is voor die periode. Daarnaast hebben we veel aardewerk uit de sporen verzameld. Dit is allemaal mooi zichtbaar op de plattegrond", terwijl ze me een kaart met een heleboel vlakjes en blokjes laat zien. Ik snap er niks van. Als

Maalsteen

ik vraag hoe je zo'n plattegrond maakt, voegt Eelco Visser van Meet-Consult BV zich bij ons. "De tijd dat onderzoekers met touwtjes werkten of met zware meetapparatuur moesten zeulen is gelukkig voorbij. Vroeger deed men metingen door

met de hand tekeningen te maken. Deze werden vervolgens ingescand en tenslotte gedocumenteerd. Dit was een enorm tijdrovend en kostbaar proces. Gelukkig zijn er tegenwoordig efficiëntere manieren om metingen te verrichten", aldus Eelco.

GPS-ONTVANGER

Eelco vervolgt: "Tegenwoordig maken veel grote archeologische bedrijven gebruik van digitale meetapparatuur. Dit bespaart ze niet alleen veel tijd, maar ook geld. Bij deze

opgraving werken ze met onze lichtgewicht GCX3 GPS-ontvanger in combinatie met de iX serie van Robotic Total Station, waarmee ze razendsnel uiterst nauwkeurige plattegronden kunnen maken." Mijn frons spreekt boekdelen. "Kom, dan laat ik je zien hoe het werkt." Bij een grote ronde vlek steekt hij de GPS-ontvanger in de grond. "Afhankelijk van hoe nauwkeurig je wilt meten, volg je de contouren van het spoor. Bij elk punt dat je wilt meten prik je de ontvanger in de bodem en druk je op enter. Tenslotte hang je er een nummer aan en verzend je de gegevens naar de database. Er hoeft dus niets meer te worden getekend en ingescand. Een kind kan de was doen." Xavier en Gudrun knikken beamend.

De tijd dat onderzoekers met touwtjes werkten of met zware meetapparatuur moesten zeulen is gelukkig voorbij

Links: De Sokkia GCX3 GPS-ontvanger
Rechts: Sokkia iX serie Robotic Total Station

Ik ben oprecht onder de indruk. Van de Romeinse boerderij, de loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog die ook werd aangetroffen, irritante mollen die het onderzoek saboteren en de geavanceerde meettechniek. Maar ik ben vooral geraakt door de gepassioneerde archeologen van RAAP, die weer en wind trotseren om de historie te onthullen. Respect, mensen!

Met dank aan Xavier van Dijk, Gudrun Hensen, Bram Verschuren en Naomi Paffen van RAAP, Eelco Visser van MeetConsult BV en Pieter Pronk voor de leerzame ervaring. ■

MEER INFORMATIE:

www.meetconsult.nl | www.raap.nl

Hoofdredacteur Pieter Pronk (links) in gesprek met Gudrun

